
Minnisblað

Dagsetning: 24. ágúst 2021

Höfundur: Þórólfur Guðnason sóttvarnalæknir

Viðtakandi: Svandís Svavarsdóttir heilbrigðisráðherra

Málsnúmer/skjalalýkill: 21011462

Efni: Minnisblað sóttvarnalæknis varðandi tillögur að opinberum sóttvarnaaðgerðum innanlands vegna COVID-19.

Þann 25. júlí 2021 tók gildi reglugerð um takmörkun á samkomum innanlands vegna farsóttar nr. 587/2021 sem gildi til og með 13. ágúst. Gildistími reglugerðarinnar var síðan framlengdur til og með 27. ágúst.

Reglugerðin var sett þann 25. júlí sl. þar sem að COVID-19 faraldurinn hafði verið í miklum vexti (veldisvexti) í kjölfarið á afléttingum á öllum takmörkunum innanlands um mánaðarmótin júní/júlí og eftir breytingar á skimun á landamærum.

Frá því að reglugerðin tók gildi hefur faraldurinn verið á hægri niðurleið. Flest tilfelli greindust 30. júlí eða 154 en síðustu dagana hafa um 60 greinst daglega. Samhliða þessari miklu útbreiðslu faraldursins þá hefur orðið mikil fjölgun á innlögnum á sjúkrahús vegna COVID-19 en alls hafa 87 lagst inn á sjúkrahús frá 1. júlí, 14 lagst inn á gjörgæsludeild og átta þurft á aðstoð öndunarvéla að halda. Enginn hefur hins vegar látist. Af þeim 3.500 sem greinst hafa frá 1. júlí þá voru 2.200 full bólusettir og 1.300 óbólusettir.

Þegar gagnsemi bólusetningar gegn COVID-19 er skoðuð kemur í ljós að nýgengi smita hjá bólusettum er 850/100.000 en 1.700/100.000 hjá óbólusettum. Áhættan á smiti hjá óbólusettum er þannig tvöföld miðað við áhættuna hjá bólusettum. Á sama hátt kemur í ljós að áhættan á innlögnum á sjúkrahús er fjórföld hjá óbólusettum miðað við bólusetta og sexföld þegar innlögnum á gjörgæsludeild er skoðuð. Þannig má fullyrða að útbreidd bólusetning hér á landi hefur komið í veg fyrir smit en sérstaklega hindrað alvarlegar afleiðingar COVID-19.

Þrátt fyrir ótvíræða gagnsemi bólusetningarinnar þá hefur álag á heilbrigðisþjónustuna af völdum COVID-19 undangenginn mánuð verið verulegt, sérstaklega á Landspítalann. Gjörgæsludeild spítalans hefur fyllst og álagið leitt af sér skerðingu á þjónustu við ýmsa aðra sjúklingahópa. Sjúklingar hafa verið fluttir á nærliggjandi sjúkrahús, leitað hefur verið eftir starfsfólki annarra stofnana og erlendir sjúklingar fluttir til síns heima. Með ýmsum aðgerðum hefur þannig tekist að koma í veg fyrir neyðarástand á spítalanum. Þannig er ljóst að ef enn meiri útbreiðsla hefði orðið á COVID-19 en raunverulega varð þá hefði röskun á starfsemi Landspítalans orðið alvarlegri með ófyrirséðum afleiðingum fyrir marga sjúklinga.

Ég tel því ljóst að allar þær aðgerðir sem gripið var til þ.e. sóttvarnaaðgerðir á landamærum, takmarkanir innanlands, útbreiddar bólusetningar og sértækar aðgerðir á Landspítalanum hafi leitt til að ekki fór verr. Í ljósi þess að aflétting allra takmarkana innanlands um mánaðarmótin júní/júlí leiddi af sér hraða útbreiðslu faraldursins innanlands þá tel ég mikilvægt að varlega verði farið í afléttingar innanlands og á landamærum á næstunni.

Nú þegar leiðbeiningar sóttvarnalæknis um notkun hrðaprófa liggja fyrir er mikilvægt að stjórnvöld leiðbeini um hvernig kostnaði við þau verði háttað. Eins og fram kemur í tillögum mínum hér þá legg ég til notkun hraðprófa við stærri viðburði. Skýrt þarf að vera að um er að ræða hraðpróf sem viðurkenningu hafa fengið á Íslandi, notkun þeirra byggi á leiðbeiningum sóttvarnalæknis og hver greiði kostnað vegna notkunar prófanna. Ljóst er að hátt verð hraðprófa til þeirra sem vilja sækja viðburði getur orðið mjög hamlandi við að ná þeim markmiðum að sem flestir geti áfram notið menningar- og íþróttaviðburða. Í tillögum mínum legg ég ekki til að notuð verði sjálfpróf og mæli ekki með notkun þeirra í þessu skyni vegna þess hversu ónákvæm þau eru.

Ég legg til eftirfarandi aðgerðir:

1. Áfram verði unnið að uppbyggingu á gjörgæsludeild Landspítalans og annarri starfsemi hans í samráði við stjórnendur spítalans.
2. Áfram verði unnið að aukinni þátttöku á bólusetningum gegn COVID-19.
3. Ný reglugerð um sóttvarnaaðgerðir innanlands taki gildi 28. ágúst og gildi í a.m.k. tvær til þrjár vikur.
4. Almennar fjöldatakmarkanir verði miðaðar við 200 manns úti sem inn með undantekningum sem fram koma hér að neðan. Börn fædd 2016 og síðar verði undanþegin fjöldatakmörkunum og nándarreglu.
5. Nándarregla verði almennt einn metri.
6. Grímuskylda verði innanhúss þar sem húsnæði er illa loftræst, ekki er hægt að viðhafa eins metra nándarreglu milli ótengdra aðila og þar sem stórir hópar dvelja innandyrá saman í lengri tíma; Grímuskylda verði á stöðum sem tilgreindir eru hér að neðan. Börn fædd 2006 og síðar verði undanþegin grímuskyldu. Grímuskylda verði í almenningssamgöngum.
7. Starfsemi og þjónusta sem krefst snertingar milli fólks (klipping, nudd o.fl.) verði leyfð með þeim skilyrðum að skylt verði að notast við andlitsgrímur bæði af þeim sem veita þjónustuna og þeim sem hana fá. Einnig verði gætt að handþvotti og handsprittun. Sameiginlegir snertifletir sótthreinsaðir á milli viðskiptavina
8. Sund- og baðstaðir verði opnir fyrir leyfðan hámarksfjölda.
9. Líkamsræktarstöðvar verði opnar fyrir leyfðan hámarksfjölda. Eins metra nándarregla verði viðhöfð. Sameiginlegur búnaður skal sótthreinsaður milli notenda. Við komu í hús sé tryggt að allir sótthreinsi hendur og beri grímur þar til æfing hefst og eftir æfingu sótthreinsi allir hendur áður en búnaður er sótthreinsaður. Milli hópa séu salerni, vaskar og aðrir snertifletir sótthreinsaðir af starfsmanni.
10. Íþróttir barna og fullorðinna.
 - a. Íþróttæfingar barna og fullorðinna með eða án snertinga í íþróttum innan sem utan ÍSÍ verði heimilar. Hámarksfjöldi fullorðinna í keppni í hverju hólfi verði 200 manns. Gæta skal að því að búningaástaða sé þrífín og snertifletir sótthreinsaðir milli hópa. Sameiginleg áhöld verði sótthreinsuð eftir notkun og þess gætt að loftræsting sé í lagi og loftað vel út nokkrum sinnum yfir daginn.

- b. Íþróttta- og ólympíusamband Íslands setur sérsamböndum reglur um sóttvarnir og um framkvæmd æfinga og keppna í sínum greinum í samvinnu við sóttvarnalækni. Í íþróttum sem ekki tilheyra Íþróttta- og ólympíusambandi Íslands skal setja leiðbeiningar eða fylgja sömu leiðbeiningum og sambærilegar íþróttir innan sambandsins.
- c. Íþróttakeppni barna og fullorðinna verði heimilar með áhorfendum í númeruð sæti. Hámarksfjöldi áhorfenda í sóttvarnahólfi verði 200 manns þar sem öllum verði skylt að bera grímur.
- d. Eins metra nándarregla falli niður.
- e. Skylt verði að selja í númeruð sæti og skrá haldin yfir gesti.
- f. Gestir beri andlitsgrímur á meðan viðburði stendur og á leið inn og út af viðburði.
- g. Hægt verði að fá undanþágu frá 200 manna fjöldatakmörkunum upp í allt að 500 manns í sóttvarnahólfi með eftirfarandi skilyrðum:
 - i. Sóttvarnahólf er svæði þar sem innganga og útganga er aðskilin öðrum svæðum, salerni er eingöngiu fyrir viðkomandi hólf og veitingar og önnur þjónusta er eingöngu fyrir viðkomandi hólf.
 - ii. Engin samgangur af neinu tagi má vera á milli hólfa
 - iii. Allir gestir skráðir í sæti
 - iv. Allir gestir undan gangast hraðpróf (ekki sjálfpróf) fyrir atburð sem ekki má vera meira en 48 tíma gamalt og eru viðburðahaldarar ábyrgir fyrir eftirliti á niðurstöðu prófanna. Notkun verði í samræmi við útgefnar leiðbeiningar sóttvarnalæknis. Einungis þeir sem eru með neikvæða niðurstöðu úr prófi mega mæta á viðburðinn.
 - v. Allar sóttvarnir þ.á.m. aðgengi að handspritti og reglubundin hreinsun snertiflata verði til staðar á meðan viðburði stendur.
 - vi. Gestir beri andlitsgrímur á meðan viðburði stendur og á leið inn og út af viðburði.

11. Sviðslistir, kvikmyndahús og kórastarf:

- a. Æfingar og sýningar með snertingu verði leyfðar fyrir allt að 200 starfsmenn á sviði. Gætt verði að handhreinsun og sótthreinsun sameiginlegs búnaðar a.m.k. tvisvar á dag og passað að loftræsting sé í lagi.
- b. Eins metra nándarregla falli niður.
- c. Heimilt verði að að hafa hlé á viðburðum og veitingasala í hléum verði leyfð.
- d. Skylt verði að selja í númeruð sæti og skrá haldin yfir gesti.
- e. Heimilt verði að taka á móti allt að 200 sitjandi gestum í hverju hólfi og þeim gert skylt að nota grímu nema þegar neytt er drykkjar eða neysluvöru. Börn fædd 2006 og síðar teljast með.
- f. Gestir beri andlitsgrímur á meðan viðburði stendur og á leið inn og út af viðburði.
- g. Hægt verði að fá undanþágu frá 200 manna fjöldatakmörkunum upp í allt að 500 manns í sóttvarnahólfi með eftirfarandi skilyrðum:

- i. Sóttvarnahólf er svæði þar sem innganga og útganga er aðskilin öðrum svæðum, salerni er eingöngu fyrir viðkomandi hólf og veitingar og önnur þjónusta er eingöngu fyrir viðkomandi hólf.
 - ii. Engin samgangur af neinu tagi má vera á milli hólfa
 - iii. Allir gestir skráðir í sæti
 - iv. Allir gestir undan gangast hraðpróf (ekki sjálfpróf) fyrir atburð sem ekki má vera meira en 48 tíma gamalt og eru viðburðahaldarar ábyrgir fyrir eftirliti á niðurstöðu prófanna. Notkun verði í samræmi við útgefnar leiðbeiningar sóttvarnalæknis. Einungis þeir sem eru með neikvæða niðurstöðu úr prófi mega mæta á viðburðinn.
 - v. Allar sóttvarnir þ.á.m. aðgengi að handspritti og reglubundin hreinsun snertiflata verði til staðar á meðan viðburði stendur.
 - vi. Gestir beri andlitsgrímur á meðan viðburði stendur og á leið inn og út af viðburði.
12. Við athafnir trú- og lífsskoðunarfélaga og útfarir verði að hámarki 200 gestir og skulu gestir skráðir í sæti.
 - a. Eins metra nándarregla falli niður en skylt verði að nota grímur á meðan á athöfn stendur. Hámarksfjöldi í erfidrykkjum verði 200 manns.
13. Verslanir megi taka á móti 5 einstaklinum á hverja 10 m² með að hámarki 200 í rými. Gætt skuli að eins metra nándarreglu og skylt að bera andlitsgrímu þar sem regluna er ekki hægt að viðhafa.
14. Söfn og aðrir opinberir staðir megi taka á móti leyfilegum hámarksfjölda Gætt skuli að eins metra nándarreglu og skylt að bera andlitsgrímu þar sem regluna er ekki hægt að viðhafa.
15. Veitingastaðir megi hafa opið til kl. 23 og gestir verði að hámarki 200 í rými og gestir skráðir. Vínveitingar verði einungis bornar fram til sitjandi gesta. Heimilt verði að hleypa inn nýjum viðskiptavinum til kl. 23 og skulu gestir hafa yfirgefið staðinn kl. 24:00. Gætt skuli að eins metra nálægðarmörkum og skylt að hafa grímur þar sem að því verður ekki við komið.
16. Skemmtistaðir, krár, spilasalir og spilakassar megi vera opnir til kl. 23 með 200 manna hámarki í rými. Vínveitingar verði einungis bornar fram til sitjandi gesta. Heimilt verður að hleypa inn nýjum viðskiptavinum til kl. 23 og skulu gestir hafa yfirgefið staðinn kl. 24:00. Gætt skuli að eins metra nálægðarmörkum og einungis skylt að hafa grímur þar sem að því verður ekki við komið.
17. Ökunám og flugnám með kennara verði heimilt.
18. Takmarkanir verði settar á tjaldsvæði og hjólhýsasvæði samkvæmt leiðbeiningum sóttvarnalæknis og ferðamálastofu um sóttvarnaráðstafanir frá 10. maí 2021.